

А. Г. Ніколенко, С. Ю. Степенькін, П. Я. Степенькіна

Корсунь - Шевченківський район

КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОН (до 1944 – Корсунський) – район, що знаходиться у центральній частині Черкаської області. Межує з Лисян., Звенигород., Городищен., Черкас., Канів. р-нами Черкас. обл. та Богуслав. р-ном Київ. обл. Засн. 1923. У 1930 до Корсун. р-ну приєднано насел. пункти ліквідованого Стеблів. р-ну. Жит. по-терпали від голодомору 1932–33 (померло бл. 14 тис. осіб), зазнали сталін. репресій. Від липня 1941 до лютого 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Від 1932 – у складі Київ., від 1954 – Черкас. обл. Пл. 896 км². Насел. 49 990 осіб (2001, складає 83,1 % до 1989), переважно українці. У складі р-ну – м. [Корсунь-Шевченківський](#), смт *Стеблів* і 52 сільс. насел. пункти. Лежить на *Придніпровській височині*. Поверхня – підвищена, хвиляста лесова рівнина, розчленована давніми прохід. долинами, балками та ярами. На тер. р-ну є сірий і рожевий граніти (бл. 7824 тис. м³), пісок для силікат. виробів (бл. 100 тис. м³), поклади торфу (бл. 1476 тис. м³). Ґрунти переважно чорноземні – опідзолені (50 %) та типові малогумусні (37 %). Осн. річка – Рось; її притоки: Хоробра, Нехворощ, Порізовиця, Листвинка, Саковиця, Калинка (бас. [Дніпра](#)). Заг. пл. водного дзеркала 1238 га. Ліси та ін. лісовкриті площі складають 21 тис. га. Осн. породи: дуб (43 %), сосна (36 %), граб, ясен, береза, вільха. Об'єкти природно-заповід. фонду: пам'ятка садово-парк. мистецтва заг.-держ. значення [Корсунь-Шевченківський парк](#) (перебуває у віданні [Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника](#)) і 7 пам'яток природи місц. значення. Гол. підприємства розташ. у райцентрі та смт Стеблів (бавовняна прядил.-ткац. ф-ка). Спеціалізація с. господарства – рослинництво зерн.-буряківн. і тваринництво м'ясо-молоч. напрямів. Пл. (тис. га): орних земель – 46,09, перелогів – 4,5, сіножатей – 5,02, пасовищ – 5,08, багаторіч. насаджень – 1,4. Працюють 15 с.-г. ТОВів, 3 приватні с.-г. підприємства, 3 філії с.-г. ТОВів, 14 фермер. госп-в. У К.-Ш. р. – 6 заг.-осв. шкіл, г-зія, ліцей, 19 навч.-вихов. комплексів, 5 дитсадків, школа-інтернат, ліцей, пед. училище, ДЮСШ, рай. центр дит. і юнац. творчості; [Корсунь-Шевченківської битви історії Музей](#), *Нечуя-Левицького І. Літературно-меморіальний музей* (смт Стеблів), *Стеценка К. Меморіальний музей* (с. Квітки; усі – у складі істор.-культур. заповідника), рай. Будинок культури, 40 сільс. Будинків культури та клубів, рай. б-ки для дорослих і дітей, 37 сільс. б-к, 2 школи естет. виховання; 1 рай. і 4 дільничні лікарні, 36 фельдшер.-акушер. пунктів, 2 лікар. амбулаторії. Виходить рай. г. «Надросся».

Функціонують народні фольклорно-етногр. ансамбль «Родина», фольклорно-етногр. колективи Виграїв., Сахнів., Селищан. Будинків культури, ансамбль нар. інструментів «Кобза», ансамбль «Троїсті музики», хор ветеранів війни та праці, ансамбль укр. пісні «Горлиця», ансамбль пісні Деренковец. Будинку культури, ансамбль пісні нац. меншин рай. Будинку культури, чол. ансамбль «Манжари». Лауреатами заг.-укр. конкурсів стали солісти рай. Будинку культури С. Калиниченко, М. Бердадим, В. Онищенко, Л. Даценко та Т. Демченко. Діють реліг. громади УПЦ МП (17), УПЦ КП (2), УАПЦ, євангел. християн-баптистів (5), адвентистів сьомого дня (2), юдеїв, харизматів, християн віри євангельської, свідків Єгови. У смт Стеблів – Спасо-Преображен. жін. монастир УПЦ МП. У р-ні – 164 пам'ятки археології, 82 – історії, 16 – монум. мистецтва, 8 – архітектури. Серед видат. уродженців – класик укр. літ-ри *І. Нечуй-Левицький* (сmt Стеблів), визнач. композитор, хор. диригент, муз. діяч *К. Стеценко* (с. Квітки); мовознавець, історик античності, релігієзнавець, перекладач, дійс. чл. С.-Петербур. АН *Т.-С. Зелінський* (с. Скрипчинці), фахівець у галузі розмір. оброблення деталей авіац. техніки *В. Бердник* (с. Селище), математик *Н. Вірченко* (с. Завадівка), історики *Л. Добровольський* (с. Кичинці), *І. Гриценко* (с. Нехворощ), *В. Крижанівський* (с. Деренковець), гідролог, геохімік *Л. Гуцало* (с. Сухини), мовознавець *Л. Скалозуб* (с. Селище), лікар-хірург *М. Федоренко* (с. Квітки), фахівець у галузі механіки *П. Шевченко* (с. Гарбузин), фізіолог рослин *В. Яворська* (с. Моринці), агроном *А. Яценко*, економіст *В. Яценко*, психолог *Т. Яценко* (усі – с. Драбівка); поет, археолог *Олександр Лан* (К. Коршак; с. Деренковець), поети *І. Семиволос* (с. Квітки), *С. Двірняк* (с. Шендерівка), письменники *К. Дяченко* (с. Драбівка), *Ольга Мак* (с. Карашина), *П. Шабатин* (с. Склименці), перекладач, літературознавець *О. Дяченко* (с. Кичинці), письменник, перекладач, літературознавець *П. Жур* (с. Гарбузин), краєзнавець *С. Хаврусь* (с. Миколаївка); скульптор, засл. діяч мистецтв РФ *І. Куш* (с. Сахнівка), художники *С. Дуплій*, *Б. Федоренко* (обидва – с. Сидорівка), *М. Прокопенко* (с. Квітки); актриса, нар. арт. УРСР *М. Харченко* (с. Нова Буда), співак, нар. арт. УРСР *О. Харченко* (с. Шендерівка), хореограф *В. Авраменко* (сmt Стеблів), бандурист *О. Чуприна* (с. Шендерівка), композитор *В. Антонюк* (с. Деренковець); промисловець, інж.-будівельник *А. Береза* (с. Глушки); важкоатлет *О. Донської* (с. Шендерівка); Герої Рад. Союзу *І. Бровченко* (с. Саморідня), *С. Дуплій* (с. Сидорівка), *М. Дяченко* (с. Вільхівчик), *М. Руденко* (с. Селище), *В. Фесенко* (с. Пішки), повні кавалери ордена Слави *Г. Руденко* (с. Селище), *В. Томенко* (с. Сахнівка), Герой Китаю *Г. Кулішенко* (с. Черепин). У Сахнів. заг.-осв. школі працював дир. (1966–2001) дійс. чл. АПНУ *О. Захаренко*; у Деренковец. заг.-осв. школі навч. співачка, засл. арт. України *В. Антонюк*; у с. Пішки мешкав Герой Радянського Союзу *А. Харківець*, у с. Тараща – Герой Радянського Союзу *Ф. Сапатинський*.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Бушин М. І., Лазуренко В. М., Стрижак Є. М. Черкаський край в особах. 1941–2001. Корсунщина. Чк., 2003;
2. Малий енциклопедичний словник Корсунщини: В 2 т. Корсунь-Шевченківський, 2003. Т. 1;
3. 2004. Т. 2.

Бібліографічний опис:

Корсунь - Шевченківський район / А. Г. Ніколенко, С. Ю. Степенькін, П. Я. Степенькіна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-5301>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).